

Aan: Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de Vaste Kamercommissie voor
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 4 oktober 2022

Onze referentie: PP/AR/20211004

Uw referentie:

Onderwerp Inbreng commissiedebat arbeidsmarktbeleid in de
zorg

Mercatorlaan 1200
Postbus 20057
3502 LB Utrecht
(088) 505 34 34

www.demedischspecialist.nl
info@demedischspecialist.nl

KvK nummer 40483480

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor VWS

Voor het commissiedebat arbeidsmarktbeleid in de zorg brengen we vanuit de Federatie Medisch Specialisten een aantal vraagstukken bij u onder de aandacht. Wij vragen u deze kwesties voor te leggen aan minister De Jonge:

- **Heb aandacht voor de groeiende groep startende medisch specialisten zonder vaste aanstelling:** het is eeuwig zonde als een jonge medisch specialist na een jarenlange opleiding geen aansluiting vindt op de arbeidsmarkt.
- **Geef ruimte aan professionals, zorg voor ruimte voor vernieuwing en rust in het systeem:** behoud keuzevrijheid tussen dienstverband en vrij beroep.
- **Faciliteer de zorgprofessional:** de druk op de zorg wordt te groot. Het gaat ten koste van het werkplezier van de zorgverleners en met de huidige arbeidsmarktproblematiek kunnen we ons dat niet veroorloven.

Heb aandacht voor de groeiende groep startende medisch specialisten zonder vaste aanstelling

Een groeiende groep medisch specialisten heeft problemen om een vaste aanstelling binnen het eigen specialisme te vinden. Dit blijkt uit [een peiling](#) van de Federatie Medisch Specialisten en de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD).¹ Uit de peiling blijkt dat 152 startende medisch specialisten niet werkzaam zijn binnen het eigen specialisme. De voornaamste reden daarvoor is dat ze simpelweg geen baan kunnen vinden. Veel starters hebben daarom één of meerdere fellowships gehad of zijn gestopt door gebrek aan baankansen. Ruim driekwart (81,2%) van de groep medisch specialisten die geen baan binnen het eigen specialisme kan vinden, heeft vaker dan twee keer moeten solliciteren. 8,5% heeft tien keer moeten solliciteren op een functie. Daarnaast blijkt de helft van de medisch specialisten in dienstverband die de enquête heeft ingevuld een tijdelijk contract te hebben. Waarvan een deel één of twee tijdelijke contracten achter de rug heeft. En een kleiner deel heeft drie of zelfs al vier tijdelijke contracten gehad. De arbeidsmarktproblematiek lijkt zich op dit moment toe te spitsen op een aantal specialismen zoals interne geneeskunde, orthopedie en heelkunde.

¹ De Federatie heeft 2.400 reacties gekregen op de peiling die was uitgestuurd naar een groep van 7.000 medisch specialisten jonger dan 45 jaar. De cijfers uit deze peiling geven geen volledig inzicht, maar bevestigen wel het beeld dat we hadden. Om in de toekomst een beter en sneller beeld te kunnen krijgen, werken de Federatie, de LAD en De Jonge Specialist aan een jaarlijkse monitor.

Deze arbeidsmarktproblematiek is complex en kent geen eenvoudige snelle oplossing. Zo zijn er verschillende oorzaken aan te wijzen, zoals het beleid van het ministerie van VWS om in de periode 2012-2014 veel artsen op te leiden, zodat marktwerking zou ontstaan in vraag en aanbod. Daarom werd in de Capaciteitsorgaan-ramingen voor het aantal opleidingsplaatsen ook tijdelijk geen rekening gehouden met instroom van medisch specialisten uit het buitenland. Daarnaast is er al jaren sprake van een minimale groei of een nullijn van het budget voor de ziekenhuiszorg.

Het is eeuwig zonde als een startende medisch specialist na een jarenlange opleiding geen aansluiting vindt op de arbeidsmarkt. Wij nemen, samen met onze leden de wetenschappelijke verenigingen, deze kwestie zeer serieus en hebben dit hoog op onze agenda geplaatst. De wetenschappelijke verenigingen, medische staven en msb's hebben al verschillende oplossingsrichtingen uitgewerkt en zijn bezig deze toe te passen. We merken echter dat we het niet alleen kunnen. Wij hopen dat het ook hoog op de agenda staat bij NVZ, NFU, ziekenhuizen, zorgverzekeraars en bij de overheid. Elke partij die hier een rol in heeft, moet de handschoen oppakken. Alleen samen komen we een stap voorwaarts richting oplossingen.

Wij vragen u als politiek aandacht te hebben voor deze kwestie, het ook hoog op de agenda te zetten en de minister te vragen naar zijn plannen voor deze problematiek.

Geef ruimte aan professionals, zorg voor ruimte voor vernieuwing en rust in het systeem

Door de vergrijzing, de toenemende zorgvraag en gebrek aan ondersteunend personeel is de druk op de zorgprofessionals al jaren zeer groot, waar nu de COVID-19 pandemie nog is bijgekomen. Dit naast alle demotivatoren voor zorgprofessionals zoals onnodige administratielast, bureaucrativering en institutionalisering. Als we de zorg toegankelijk en van hoge kwaliteit willen houden, dan moeten we als samenleving gaan staan voor de professionals die de vernieuwing van de sector gezamenlijk vormgeven. Willen we de patiënt de beste zorg blijven bieden, dan is het cruciaal om de gedrevenheid en het vakmanschap van alle zorgverleners richtinggevend te maken in het zorgbeleid. De Federatie pleit voor het behoud van de vrije keuze tussen werken in dienstverband of als vrijgevestigd medisch specialist. Het plan om medisch specialisten te dwingen tot werken in dienstverband, ten tijde van een pandemie en het steeds groter wordende stuwmeer aan inhaalzorg dat ligt te wachten, zorgt voor onrust onder onze achterban. De sector heeft juist nu grote behoefte aan rust.

Het invoeren van een verplicht dienstverband zal de druk op de zorgbudgetten niet verlichten en productieprikkel in de gehele keten niet verminderen. Verschil in loonkosten tussen dienstverband en vrij beroep is er nauwelijks ([Factsheet Feiten en cijfers medisch-specialistische zorg](#)). Recente CBS-cijfers laten zien: een gemiddeld brutosalaris medisch specialist in dienstverband is 158.900 euro en een gemiddelde winst uit onderneming per kop vrijgevestigd medisch specialist is 169.800 euro. In het AKD-rapport staat: "De verwachting [red. van het CPB in Zorgkeuzes in Kaart] dat door het wegvallen van de productieprikkel een bezuiniging gerealiseerd kan worden, is gebaseerd op onderzoek dat niet toepasbaar is op de huidige manier waarop medisch specialisten beloond worden." De productieprikkel is een gevolg van afspraken tussen ziekenhuizen en zorgverzekeraars, niet van medisch specialisten. In aanvulling hierop concludeert [het WRR-rapport](#) dat de bijdrage van verplicht dienstverband op de financiële houdbaarheid "noodzakelijkerwijs relatief beperkt zal zijn en het dus ongewenst is dat ze het politieke debat monopoliseren. Daar komt bij dat dergelijke schattingen met grote onzekerheid omgeven zijn, en in het verleden lang niet altijd te realiseren bleken," aldus de WRR.

Eerder stuurden wij u [de bevindingen van accountantskantoor Deloitte](#) dat, in opdracht van de Federatie, onderzoek heeft gedaan naar de financiële effecten van een eventuele door de overheid gedwongen overstap van medisch specialisten in vrij beroep naar dienstverband.

Wij wijzen u ook op [het juridische rapport van Van Benthem en Keulen/Houthoff](#) - dat wij eerder bij u onder de aandacht hebben gebracht - waarin juridische tegenstrijdigheden en onzekerheden worden blootgelegd. Experts geven veel tegenstrijdige argumenten en conclusies en daarmee is er geen goede basis voor een dergelijke ontwrichtende maatregel.

Zonder goede diagnose komt er geen goede oplossing. Alvorens de medisch-specialistische zorg in ons land te confronteren met een verregaande maatregel als gedwongen dienstverband voor medisch specialisten, vragen wij u om uitgebreider onderzoek te doen naar de effecten van een gedwongen dienstverband.

Faciliteer de zorgprofessional

In de coronacrisis lag alle druk om deze pandemie het hoofd te bieden bij de zorgprofessionals. De artsen en verpleegkundigen en alle andere zorgprofessionals kregen de vrijheid en de ruimte om te doen wat nodig was. Dat resulteerde in efficiëntie, creativiteit en vernieuwingen. En nu, na anderhalf jaar, moeten we oppassen voor de paradox van de crisis. We moeten ervoor waken dat we niet teruggaan naar de controledrang en regelgeving die al die jaren zoveel administratielast, tijdverlies en motivatieverlies hebben veroorzaakt. Dit gaat ten koste van het werkplezier van de zorgverleners en met de huidige arbeidsmarktproblematiek kunnen we ons dat niet veroorloven. Het zijn deze professionals die ondanks de gigantische druk de zorg overeind houden en de vernieuwing vormgeven.

Willen we de zorgprofessionals stimuleren om de zorg te blijven vernieuwen dan moeten we zorgen dat ze ruimte voelen om initiatieven² te blijven ontwikkelen. Dan moeten we rekening houden met wat we als maatschappij/politiek van hen vragen. En op dit moment vragen we te veel van de zorgprofessional: wachtlijsten voor inhaalzorg, groeiende zorgvraag, budgettaire nulgroei en dat met een tekort aan personeel. Wij sluiten ons aan bij het rapport van de WRR waarin bestuurders worden opgeroepen om zorgverleners tijd te geven en niet te overladen met nieuwe programma's en acties van bovenaf. Het is essentieel om de vernieuwing en de vooruitgang in de zorg vanaf de werkvloer te laten ontstaan. Hiervoor is vertrouwen, samenwerking en het faciliteren van zorgprofessionals van belang.

Wij vragen u om zorgprofessionals de ruimte en tijd te geven en niet te overladen met nieuwe programma's en acties van bovenaf.

Voor vragen of extra informatie kunt u contact opnemen met Aukje Ravensbergen, public affairs adviseur, via a.ravensbergen@demedischspecialist.nl of 06-57925279.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. P.P.G. (Peter Paul) van Benthem
Voorzitter Federatie Medisch Specialisten

² <https://www.demedischspecialist.nl/onderwerp/jzojp>